

Nuorena MS-tautiin sairastuneen toimijuus työelämässä ja kuntoutuksessa

Abstrakti

Tämän pitkittäistutkimuksen kohteena on nuorena MS-tautiin sairastuneiden toimijuus työelämässä. Tutkimusta varten on haastateltu samoja MS-tautiin sairastuneita nuoria aikuisia vuosina 2012 ja 2018. Kysyn, millainen toimijuus haastatelluilla on suhteessa työhön ja sitä tukevaan kuntoutukseen vuosina 2012 ja 2018. Lisäksi kysyn, miten toimijuus muuttui kuuden vuoden aikana. Haastatteluja on analysoitu teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä tukeutuen Amartya Senin ja Martha Nussbaumin toimintavalmiuksien teoriaan sekä Jyrki Jyrkämän toimijuuden modaaliteetteihin. Samojen haastateltujen seuraaminen mahdollisti toimijuuden muutoksen kuvaamisen. Tutkittavien toimijuus suhteessa työhön oli avointa, tavoitteellista, levollista tai selviytyvää. Toimijuus muuttui sairauden edetessä. Hoito ja kuntoutus ylläpitivät toiminta- ja työkykyä, vaikka sairaus eteni ja työpaikalla tapahtui muutoksia. Hyväksyvä työyhteisö ja esimiestyö suojelivat MS-tautiin sairastuneiden toimijuutta ja vahvistivat heitä oman sekä yhteisönsä hyvinvoinnin edistäjinä. Paineinen työilmapiiri johti MS-tautia sairastavat vaikenemaan sairaudestaan ja etsimään toista työpaikkaa.